

Acil Olarak Korunması Gereken Kula Jeopark Alanındaki Fosil İnsan Ayak İzleri

Immediate Protection of the Fossilized Human Footprints in the Kula Geopark Area

**Hülya İNANER¹, Murat TOKÇAER¹, Tanju KAYA², Aydoğın AKBULUT³,
Faruk ÇALAPKULU⁴, Mustafa ERGÜN⁵, Eran NAKOMAN¹, Adil TAŞKIRAN³**

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Müh. Fak., Jeo. Müh. Böl., 35100 Bornova İzmir

²Ege Üniversitesi Doğa Tarihi Müzesi, 35100, Bornova, İzmir

³MTA Ege Bölge Müdürlüğü, 35100 Bornova, İzmir

⁴Ege Jeoteknik, 1596 Sokak, No 2, Hitay Plaza, Kat 7, Bayraklı İzmir

⁵Dokuz Eylül Üniversitesi, Müh. Fak., Jeofizik Müh. Böl., 35100 Buca İzmir

hulya.inaner@deu.edu.tr, murat.tokcaer@deu.edu.tr, tanju@sci.ege.edu.tr, aakbulut@mta.gov.tr,
farukcalapkulu@tinet.net.tr, mustafa.ergun@deu.edu.tr, eran.nakoman@deu.edu.tr, ataskiran@mta.gov.tr

ÖZ

Manisa il sınırları içinde, birinci ve ikinci derece doğal sit alanı içinde bulunan, dünyada bir başka örneği bulunmayan fosilleşmiş insan ve evcil hayvan ayak izlerinin büyük çoğunluğu Karayolları İzmir Bölge Müdürlüğüne geçirilen karayolunun altında kalmıştır. Bu izler ilk kez 1969 yılında Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü prospektörlerinden Mustafa Çelik tarafından bulunmuştur. İnsan ayak izi fosilleri dünyada çok ender olarak bulunmaktadır. Fransa, İtalya, Macaristan, Doğu Afrika ve Amerika Birleşik Devleti'nde bulunan izler koruma altındadır. Fosilleşmiş insan ve evcil hayvan ayak izleri Kula alkali volkanizmasının lavları altında yer alan lapilli tüf külleri üzerinde yer alır. Bu alanlar Türk Devleti tarafından korunması gerekli doğal ve kültürel değerler olarak kabul edilmektedir. Volkan curuflarının altındaki, volkan küllerinin üzerinde bulunan bu izlerin bir kısmı günümüzde de arazide gözlenmiştir. Arazide gözlenen bu izlerin acilen yerinde korunması gereklidir. Kültür Bakanlığı İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından I ve II derece sit alanı olarak ilan edilen bölgeden yine aynı kurumun izniyle yol geçirilmiştir. Bu kurullarda arkeolog ve harita mühendislerinin yanısıra jeoloji mühendislerinin görevli olmaması sorunun bir diğer boyutudur. Açık havada bulunan bu izler ayrıca erozyon nedeniyle de tahribata uğramaktadır. Aynı zamanda araziden sökülerek satılan izler de söz konusudur. Bazı insanlar bunu geçim kaynağı haline getirmiştir. 1970'li yıllarda saptanan izlerin bir kısmı yerinde korumanın mümkün olmadığı anlaşılınca yerinden sökülerek büyük çoğunluğu Ankara'da Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Doğa Tarihi Müzesinde koruma altına alınmıştır. İzmir'de Ege Üniversitesi Doğa tarihi Müzesinde de bu ayakizleri sergilenmektedir. Hatta yurt dışındaki müzelerde bu ayakizlerini görmek mümkündür. Oralara nasıl gittiği ise diğer bir problemdir. Ancak önemli olan bu izlerin yerinde korunmasıdır. Son yıllarda bu tür jeolojik miras öğeleri yerinde korunarak hem ziyarete açılmakta hem de ziyaret eden turistler sayesinde ekonomik açıdan gelir getirmektedir. Biz yerbilimcilere bu konuda büyük görev düşmektedir. Manisa Valiliği, Kula Belediyesi durumdan haberdar edilmiş ve bu ayakizlerini yerinde korumak ve geleceğe aktarmak için yapılması gerekenler tartışılmaya başlanmıştır. Önemli olan bir diğer nokta ise yurt dışında örneğin komşumuz Yunanistan'da ilk okulda çocuklara jeolojik mirasın önemi ile ilgili dersler okutulmakta ve uygulamalar yaptırılmaktadır. İnsanlarımızı bu konuda eğitmek ve bilgilendirmek ise sorunun diğer boyutudur. İnsanlarımızı eğitmedikçe jeolojik ve kültürel mirasımızı korumak mümkün değildir.

ABSTRACT

Great extent of worldwide unique examples of fossilized human and domestic animal footprints which are within the first and second degree natural site in the county of Manisa, have been left under the road made by the İzmir Region State Road Authority. These footprints were discovered by Mustafa Çelik who was the prospector working for the Mining Research and Exploration (MTA) in 1969. Fossils of the human footprints are very rare in the world. Footprints in France, Italy, East Africa and the United States of America are under preservation. Fossilized human and domestic animal footprints are on the lapilli's tuff ashes under the Kula alkaline volcanics. Turkish Government had declared these sites as the protected areas in the context of necessary natural and cultural values. Some of these footprints which

are on the volcanic ashes under the volcanic debris have still been observed in the field. These footprints which have been observed in the field should be protected immediately. Unfortunately new road has been made over the area by the permission of the İzmir II Numbered Cultural and Natural Sites Protection Council belonging to the Ministry of Culture which had been declared as I and II degree site area. The other dimension of this problem is that there are no geologists in these councils besides archaeologists and mapping engineers. These footprints which are in the open air, face demolishing due to erosion as well. Also some of these footprints have been dug up from the field and being sold. Some people have made these as their livelihood. In 1970's, since it was not possible to protect them in the places, great many of them were dug up and were kept under protection in the Natural History Museum of MTA in Ankara. These footprints were on the show in the Aegean University Natural History Museum (İzmir). It is also possible to see these footprints in the museums outside of the country. It is another case how these were gone there. However, the important thing is to protect them on the site. In the recent years, these kinds of geological heritage subjects have been protected at the sites and through this some economic gains could be made from the visiting tourists. In this respect, there is a great mission bestowed upon the geoscientists. At this juncture, this problem has been conveyed to the Governor of Manisa and the Mayor of Kula, the discussions on the required works have been started how to protect these footprints and to leave them for the future. The other important point is that lessons were put in the curriculum of primary education about the importance of geological heritage and applications were carried out in this respect in our neighbour country of Greece. The other important point is to teach and educate our people in this respect. Unless we do not educate our people is not possible to protect our geological and cultural heritage.